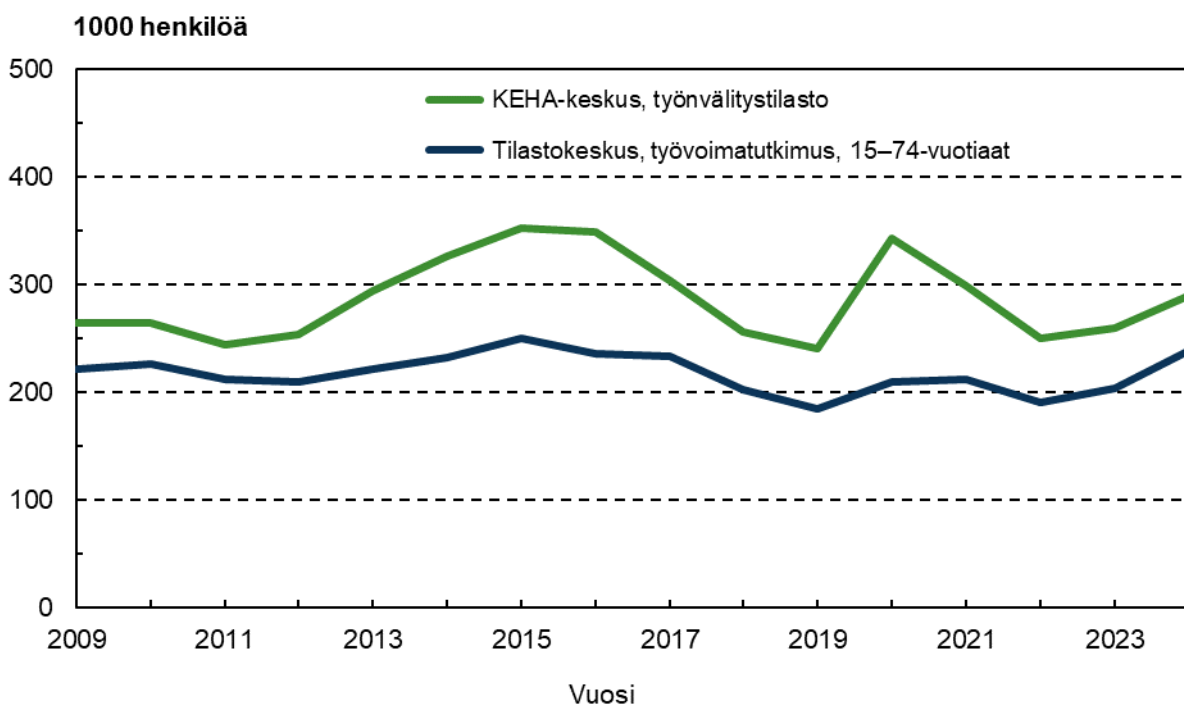

Tilastokeskuksen ja KEHA-keskuksen työttömyystilastojen vertailu

Tilastokeskuksen työttömyysluvut perustuvat otospohjaiseen työvoimatutkimukseen. KEHA-keskuksen luvut perustuvat puolestaan työ- ja elinkeinopalvelujen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun työnvälitystilastoon. Työvoimatutkimuksen ja työnvälitystilaston luvut ovat aina poikenneet toisistaan. Viime vuosina työvoimatutkimuksen työttömien lukumäärä on ollut vuositasolla 50 000–135 000 henkilöä pienempi kuin työnvälitystilaston työttömyys (kuvio).

Työvoimatutkimuksen työttömät ja työnvälitystilaston työttömät työnhakijat vuosina 2009–2024, vuosikeskiarvot

Merkittävin syy työttömyyslukujen eroon on tilastojen erilainen työttömän määrittely. Eroon ovat lisäksi vaikuttaneet esimerkiksi työttömyyseläkkeestä luopuminen ja työnvälitystilaston työttömän työnhakijan määrittelyyn vaikuttavat lainsäädännön muutokset. Koronan aiheuttama rekisterityöttömyyden äkillinen kasvu näkyy selvemmin työnvälitystilaston työttömissä kuin työvoimatutkimuksen estimoiduissa luvuissa.

Myös monissa muissa maissa tuotetaan hallinnollisiin tietolähteisiin perustuvia kansallisia työttömyyslukuja, joissa ero kyseisen maan työvoimatutkimuksen lukuihin on usein suuri.

Työttömyyden mittaaminen on vain yksi työvoimatutkimuksen tehtävistä. Laajemmin työvoimatutkimus kuvaa työvoiman kysyntää ja tarjontaa kansantaloudessa. Työvoimatutkimuksessa työllisen ja työttömän määrittely noudattaa YK:n työjärjestön ILO:n suosituksia ja Euroopan unionin asetuksia. Näin pyritään siihen, että luvut ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia. Työvoimatutkimuksen tiedot perustuvat 15–89-vuotiaasta väestöstä poimittuun otokseen.

KEHA-keskuksen työnvälitystilasto kuvaa julkisten työ- ja elinkeinopalvelujen asiakkaita. Tietoja käytetään työ- ja elinkeinopalvelujen toiminnan seurannassa sekä eri asiakasryhmien

tarvitsemien palvelujen kehittämisessä. Työnvälitystilastoon perustuvia työttömyyslukuja ei voida vertailla kansainvälisesti, koska eri maiden työhallinto ja työttömien sosiaaliturvaa sekä työvoimapalveluita määrittelevä lainsäädäntö poikkeavat toisistaan.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa työtön on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla eli ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä, on etsinyt työtä viimeisten neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös opiskelija tai työvoimapolitiittisessa koulutuksessa oleva, joka täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit, on työtön. Niin ikään toistaiseksi lomautettu sekä määräaikaaisesti yli kolme kuukautta lomautettuna ollut on työtön, jos hän täyttää edellä mainitut työttömän kriteerit. Vähintään yhden tunnin tutkimusviikolla työtä tehnyt on kuitenkin työvoimatutkimuksessa aina työllinen.

KEHA-keskuksen työnvälitystilastossa työtön on työllisyyspalveluissa työnhakijaksi rekisteröitynyt henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokoaikaisesti lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle neljä tuntia. Työnvälitystilastossa ei lueta työttömiksi työllistymistä edistävässä palveluissa olevia, eikä myöskään päätoimisia koululaisia ja opiskelijoita, ei edes loma-aikoina.

Suurin syy tilastojen työttömien lukumäärän eroon on se, että Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen käyttämät ehdot työttömäksi määrittämiselle ovat tiukemmat kuin KEHA-keskuksen työnvälitystilastossa käyttämät työttömän kriteerit. Työvoimatutkimuksen työttömältä edellytetään sekä aktiivisuutta työn etsimisessä (esim. työpaikkailmoitusten lukeminen) että mahdollisuutta ottaa työ vastaan lyhyen ajan kuluessa. Eroa aiheuttaa myös se, että kokoaikaisesti lomautetuista suurempi osa näkyy työnvälitystilastossa työttömänä työnhakijana kuin työvoimatutkimuksessa.

Tilastojen työttömien lukumäärän välinen ero oli pienimmillään hyvän työllisyystilanteen vuosina (kuvio yllä). Eron kasvaminen vuosina 2013–2016 liittyy huonon työllisyystilanteen pitkittymiseen, jolloin tilastojen edellä kuvatut määrittelyerot korostuvat. Myös vuosina 2013–2016 tehdyt lainsäädännön muutokset lisäsivät työnvälitystilaston työttömien määrää. Esimerkiksi työttömyyseläkkeen asteittainen poistuminen näkyy työnvälitystilastossa. Yhteensä lainsäädännössä tehdyt muutokset kasvattivat työnvälitystilaston työttömien määrää vuonna 2014 noin 24 000–30 000 henkilöllä muutoksia edeltävään aikaan verrattuna.

KEHA-keskuksen työttömyysluvut ovat olleet vuositasolla Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen lukuja suurempia. Työmarkkinoille pyrkivien opiskelijoiden vuoksi työvoimatutkimuksen työttömiä on kuitenkin keväisin ollut usein työnvälitystilaston työttömiä enemmän, koska työnvälitystilastossa työtä etsiviä opiskelijoita ei tilastoida työttömiksi työnhakijoiksi. Opiskelijoiden osuus työvoimatutkimuksen toukokuun 2024 työttömistä oli 46 prosenttia.

Työvoimatutkimuksen työttömyyslukujen lisäksi Tilastokeskus julkaisee työnvälitystilastoon perustuvia työttömyystietoja rekisteripohjaisessa [työssäkäyntitilastossa](#) osana koko väestön pääasiallisen toiminnan kuvausta. Tiedot julkaistaan kerran vuodessa.

Linkit dokumentaatioon:

[Tilastokeskuksen työvoimatutkimus](#)

[KEHA-keskuksen työnvälitystilasto](#)